

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดูแลสุขภาพช่องปากเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพราะฟันเป็นอวัยวะที่มีหน้าที่ในการบดเคี้ยวอาหาร ช่วยในการออกเสียง เสริมใบหน้าให้สวยงาม เสริมบุคลิกภาพ เป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น การไม่เอาใจใส่ดูแลอย่างถูกวิธีเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เป็นโรคฟันผุ เหงือกอักเสบ และโรคระบบทางเดินอาหาร จากการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 6 (2549 – 2550) ซึ่งดำเนินการใน 7 กลุ่มอายุ ประกอบด้วย เด็กอายุ 3 ปี 5 ปี 12 ปี 15 ปี ผู้ใหญ่อายุ 35-44 ปี ผู้สูงอายุ 60-74 ปี และ 80 ปี พบว่ามีผู้เป็นโรคฟันผุในกลุ่มเด็กอายุ 3 ปี ร้อยละ 61.37 กลุ่มอายุ 5 ปี ร้อยละ 80.64 กลุ่มอายุ 12 ปี ร้อยละ 56.87 กลุ่มอายุ 15 ปี ร้อยละ 66.33 กลุ่มอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 89.57 ผู้สูงอายุ 60 – 74 ปี ร้อยละ 96.15 และผู้สูงอายุ 80 ปี ร้อยละ 99.61 ผลการสำรวจยังพบว่ามี การสูญเสียฟันในกลุ่ม เด็กอายุ 3 ปี ร้อยละ 2.33 กลุ่มอายุ 5 ปี ร้อยละ 10.65 กลุ่มอายุ 12 ปี ร้อยละ 5.42 กลุ่มอายุ 15 ปี ร้อยละ 12.09 เป็น กลุ่มอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 82.84 ผู้สูงอายุ 60 – 74 ปี ร้อยละ 94.04 ผู้สูงอายุ 80 ปี ร้อยละ 98.97 (กองทันตสาธารณสุข, 2551) และจากการสำรวจทันตสุขภาพของจังหวัดปัตตานี ปี 2552 พบว่าเด็กอายุ 3 ปี มีปัญหาโรคในช่องปากคือ เป็นโรคฟันผุร้อยละ 67.1 เด็กประถมศึกษาอายุ 12 ปี เป็นโรคฟันผุร้อยละ 78.88 มีอาการฟันผุที่ต้องอุดหรือถอนเท่ากับ 2.78 ซึ่งต่อคน เป็นโรคเหงือกอักเสบร้อยละ 62.87 ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเป็นห่วง เพราะจะส่งผลกระทบต่อ การสูญเสียฟันบางส่วนหรือทั้งปากในที่สุด ในขณะที่ผู้สูงอายุพบว่า มีฟันใช้เคี้ยวอาหาร (4 คู่สบทั้งฟันแท้ และฟันเทียม) เพียงร้อยละ 49.67

จากการทบทวนวรรณกรรมสถานการณ์ด้านกำลังทันตบุคลากรการจัดบริการสุขภาพช่องปากในประเทศไทยของ สุณี วงศ์คงคาเทพ (2549) พบว่าขนาดและความรุนแรงของปัญหาสุขภาพช่องปากในทุกกลุ่มวัยมีปัญหาสูง ประชาชนเข้ารับบริการทันตกรรมและบริการส่งเสริมป้องกันในระดับต่ำ ขาดกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาในการเตรียมระบบบริการและกำลังคนสุขภาพช่องปากสำหรับการทำงานส่งเสริมป้องกันในระดับปฐมภูมิในลักษณะบูรณาการผสมผสานเชิงรุกกับงานดูแลสุขภาพทั่วไป ปัญหาโรคในช่องปากสามารถควบคุมปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีการป้องกันโรค ซึ่งต้องใช้ร่วมกับมาตรการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มวัย ข้อจำกัดด้านบุคลากร และการกระจายบริการ ยังมีอิทธิพลต่อการให้บริการในระดับปฐมภูมิ

ประเทศไทยได้พัฒนาระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิเป็นระยะเวลากว่า 30 ปีโดยมีสถานอนามัยและศูนย์สุขภาพชุมชนกระจายไปสู่ระดับตำบลทั่วประเทศและมีโรงพยาบาลชุมชนเกือบทุกอำเภอ ทั้งนี้ในระยะสิบปีที่ผ่านมาความต้องการบริการสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนและโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการมีระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทว่าสถานอนามัย/ศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในด้านศักยภาพ และกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (สุณี วงศ์คงคาเทพ, 2552) นโยบายด้านสาธารณสุขของรัฐบาลชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีมุ่งเน้นให้ปรับปรุงระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยการยกระดับสถานอนามัยเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการปฏิรูประบบสาธารณสุขหรือระบบสุขภาพของประเทศไทยเปลี่ยนจากการเน้นงานรักษาพยาบาลแบบตั้งรับมาเป็นการดำเนินงานเชิงรุก โดยเน้นการส่งเสริมให้มีการสร้างสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน (สำนักกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2553) ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดบริการสุขภาพในงานทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้แก่ 1) มีการจัดบริการบูรณาการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากในบริการพื้นฐาน เช่น การฝากครรภ์ คลินิกเด็กดี งานบริการส่งเสริมสุขภาพในศูนย์เด็กเล็ก งานอนามัยโรงเรียน การดูแลผู้สูงอายุ และคลินิกโรคเรื้อรัง เป็นต้น 2) เด็กแรกเกิด 0-5 ปีและเด็กประถมศึกษาทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับการส่งเสริมสุขภาพ หรือป้องกันโรคในช่องปากอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี 3) มีการจัดบริการสุขภาพช่องปากเต็มรูปแบบไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในปี 2556

จากการประเมินผลการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนของจังหวัดปัตตานีที่ผ่านมาสรุปได้ดังนี้ (มาตรฐานงานทันตสาธารณสุขสำหรับศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดปัตตานี, 2553) 1) มีผู้ต้องการรับบริการทางทันตกรรมในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนจำนวนมาก (139,357 คน) 2) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพ ได้แก่ ตรวจสุขภาพช่องปาก จัดทันตสุขภาพศึกษา ฝึกแปรงฟันแก่หญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ 6 – 24 เดือน และผู้ปกครองของเด็ก การทาฟลูออไรด์วารินิชในเด็ก 6 – 24 เดือน มีน้อยหรือบางแห่งไม่มีการจัดกิจกรรม 3) การเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากยังมีปัญหา การจัดบริการด้านทันตสุขภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิมีข้อจำกัดเรื่องทันตบุคลากร คือ มีทันตบุคลากรออกให้บริการแบบหมุนเวียนจำนวน 38 แห่ง ไม่มีทันตบุคลากรออกให้บริการ จำนวน 79 แห่ง และงบประมาณที่ไม่เพียงพอ คือได้รับงบประมาณจำนวน 11,222,354 บาท ในการส่งเสริมทันตสุขภาพ ป้องกันทันตกรรม บำบัดรักษาทางทันตกรรมและพัฒนาบุคลากรสำหรับโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 12 แห่งของจังหวัดปัตตานี รวมถึงเครือข่ายบริการสุขภาพในพื้นที่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจงานทันตสาธารณสุขที่จะสามารถผสมผสานงานทันตสาธารณสุขเข้ากับงานสาธารณสุขอย่างบูรณาการ

เพื่อให้การพัฒนาระบบบริหารจัดการระดับจังหวัดสามารถสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลซึ่งจังหวัดปัตตานีได้นำแนวทางการดำเนินงานนี้มาพัฒนาเป็นกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อใช้ในการประเมินการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดปัตตานี

จากสภาพปัญหาและความแตกต่างในบริบทของพื้นที่ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์รอบด้านในการสนับสนุนการดำเนินงานทันตสาธารณสุขตามบริบทของพื้นที่ที่มีข้อจำกัดทางด้านบุคลากร สิ่งแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการปฏิรูประบบสาธารณสุขที่เปลี่ยนจากเน้นงานรักษาพยาบาลแบบตั้งรับมาเป็นการทำงานเชิงรุกโดยเน้นการส่งเสริมให้มีการสร้างสุขภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ลดปริมาณผู้ป่วยที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ ลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน ที่สำคัญคือ ลดทุกขภาวะของบุคคล ครอบครัวและชุมชนอย่างเห็นเป็นรูปธรรมในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับความคิดเห็นต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี

5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นตามตำแหน่งของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี

6. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์การปฏิบัติตามกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามในการวิจัย

ความคิดเห็นของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับใด และเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข
2. ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
3. การรับรู้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
4. ความคิดเห็นของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานีมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี มีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2554 ถึง วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ด้านประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดปัตตานีก่อนเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2553 จำนวน 93 คนประกอบด้วย

1.1 ทันตแพทย์ จำนวน 42 คน ประกอบด้วย

- 1) ทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน
- 2) ทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดปัตตานี จำนวน 10 คน
- 3) ทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 12 แห่ง ในจังหวัดปัตตานี

จำนวน 31 คน

1.2 เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข จำนวน 51 คน ประกอบด้วย

- 1) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดปัตตานี จำนวน 3 คน

2) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน

3) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 12 แห่งในจังหวัดปัตตานี จำนวน 42 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ประกอบด้วยทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข

2.1.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ทันตแพทย์ จำนวน 34 คน
- 2) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข จำนวน 42 คน รวม 76 คน

2.1.2 วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อให้ได้ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพใช้การเลือกจากกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ ทันตแพทย์ จำนวน 8 คนและเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข จำนวน 8 คน

กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงดังนี้

ทันตแพทย์ ทันตแพทย์ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารดี
- 2) มีความสมัครใจ
- 3) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในเครือข่ายการให้บริการสุขภาพของจังหวัดปัตตานี

4) ทันตแพทย์ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในระดับเห็นด้วยมาก จำนวน 2 คน เห็นด้วย จำนวน 2 คน เห็นด้วยน้อย จำนวน 2 คน และไม่เห็นด้วย จำนวน 2 คน รวม 8 คน ถ้ากลุ่มค่าเฉลี่ยใดมีจำนวนไม่ถึง 2 คนจะใช้โควตานั้นกับกลุ่มค่าเฉลี่ยอื่น ๆ ตามสัดส่วนจนได้จำนวนครบทั้ง 8 คน

เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารดี
- 2) มีความสมัครใจ

3) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขใน
เครือข่ายการให้บริการสุขภาพของจังหวัดปัตตานี

4) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อรอบ
กิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในระดับเห็นด้วยมาก จำนวน 2 คน เห็นด้วย จำนวน 2 คน เห็นด้วยน้อย
จำนวน 2 คนและไม่เห็นด้วย จำนวน 2 คน รวม 8 คน ถ้ากลุ่มค่าเฉลี่ยใดมีจำนวนไม่ถึง 2 คน จะใช้
โควตานี้กับกลุ่มค่าเฉลี่ยอื่นๆ ตามสัดส่วนจนได้จำนวนครบทั้ง 8 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้มี 3 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขใน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กลุ่มที่ 2 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี

กลุ่มที่ 3 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานทันต
สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นงาน/กิจกรรม
ที่ทันตบุคลากรในจังหวัดปัตตานีได้รับการถ่ายทอดจากผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข
และประชาสัมพันธ์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุขโรงพยาบาล
ชุมชน หัวหน้างานทันตกรรมโรงพยาบาลทั่วไป

2. กรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
เป็นกิจกรรมที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553 ตามมติของคณะกรรมการพัฒนาระบบ
บริการสุขภาพช่องปากระดับจังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ที่แสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารที่ตนมีอยู่ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้

ทันตแพทย์ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตร์และปฏิบัติงานประจำหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข (จพ.ทันตสาธารณสุข/ทันตภิบาล) หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรทันตภิบาล ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) ปฏิบัติงานประจำหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2553 เป็นต้นไป

อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานราชการของทันตแพทย์และเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขจนถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2553

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หมายถึง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตจังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นหน่วยบริการสุขภาพที่มีพื้นที่รับผิดชอบในระดับตำบลที่ให้บริการผสมผสานสุขภาพ 5 ด้าน ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน การให้บริการรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคโดยเป็นเครือข่ายกับโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลทั่วไปหรือโรงพยาบาลศูนย์

สถานที่ปฏิบัติงานประจำ หมายถึง หน่วยงานที่ทันตแพทย์หรือเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขใช้เวลาในการปฏิบัติงานเวลาราชการมากกว่า 3 วันในหนึ่งสัปดาห์

การรับรู้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานส่งเสริมทันตสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก ตามที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชน กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2552 ได้แก่ งานบริการทันตกรรม งานทันตสาธารณสุขเชิงรุกและบูรณาการตามกลุ่มวัย งานบริหารจัดการและวิชาการ

กรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี (กรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขใน รพ.สต.) หมายถึง กรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานีที่จังหวัดปัตตานีจัดทำตามคำแนะนำของ กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 7 หมวดได้แก่

- หมวดที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการป้องกันโรคในช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์
- หมวดที่ 2 การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการป้องกันโรคในช่องปากในคลินิกเด็กดี
- หมวดที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการป้องกันโรคในช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุ
- หมวดที่ 4 การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการป้องกันโรคในช่องปากในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- หมวดที่ 5 การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการป้องกันโรคในช่องปากในโรงเรียนประถมศึกษา/โรงเรียนอนุบาล
- หมวดที่ 6 การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพช่องปาก
- หมวดที่ 7 การจัดบริการทันตกรรม

ข้อจำกัดของการวิจัย

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ อาจทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลล่าช้ากว่ากำหนด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลให้กับคณะกรรมการพัฒนาระบบสุขภาพช่องปากจังหวัดปัตตานีในการปรับกรอบกิจกรรมงานทันตสาธารณสุขเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่พึงประสงค์ของจังหวัดปัตตานี
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนจัดสรร ทรัพยากร งบประมาณและสิ่งสนับสนุนด้านอื่น ๆ สำหรับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของทันตบุคลากร จังหวัดปัตตานี ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่จังหวัดปัตตานีและบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. เพื่อเป็นแนวทางให้กับจังหวัดอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล